

Vandaag komen we niet meer thuis

tekst: Enne Koens

illustraties: Maartje Kuiper

Luitingh-Sijthoff 2024 - € 17,99 - ISBN 9789021038605

TOP
TITEL

Groep
7-8 (NL)
Leerjaar
5-6 (B)

Thema's
•vluchten
•vriendschap
•oorlog
•familie

Wanneer de tienjarige Mirza uit school komt, staat zijn vader hem bij het hek op te wachten. Normaal loopt Mirza na school altijd zelf naar huis. Zijn vader repareert auto's en heeft een garage in de stad. Als Mirza hun volgepakte auto ziet, beseft hij dat er meer aan de hand is. Terwijl ze urenlang rijden, doet zijn vader er het zwijgen toe. Waar gaan ze naartoe? En waarom? Mirza verlangt maar naar één ding: hij wil terug naar huis. Dan ontdekt hij wat zijn vader voor hem verborgen heeft gehouden en beseft hij dat er geen weg terug meer is...

1 Vooraf

Vaak lees je verhalen van kinderen die naar Nederland zijn gevlucht. Enne Koens draaide het om: hoe is het om uit Nederland te vluchten naar een ander land? Door het om te draaien wordt vluchten ineens heel voorstelbaar. Wat staat je te wachten in een ander land, waar je de taal niet kent en waar de gewoontes anders zijn? Dit spannende verhaal sleept je mee. Gaat Mirza het redden in zijn nieuwe land? Kan hij daar vrienden maken? En sluit hij vrede met zijn vader, die hem zo ruw weghaalde van alles wat hij kende?

2 Introductie boek

Laat de cover zien. Stel bijvoorbeeld de volgende vragen:

- De titel is *Vandaag komen we niet meer thuis*. Waar denk je dat het boek over gaat?
 - De jongen op de voorkant staat in een huis. Waar denk je dat dit huis staat?
 - Wat zie je op de illustratie? Ken je deze dieren, lijken ze op dieren die je kent?
 - Horen deze dieren bij het huis van de jongen of niet?
 - Wie is de jongen, denk je?
-

Blader door het boek. Vraag bijvoorbeeld:

- Wat valt je op aan de illustraties?
- Waarom heeft de tekenaar voor deze stijl gekozen, denk je?
- Denk je dat het boek zich afspeelt in Nederland? Waar baseer je dat op?

3 Voorlezen

De vragen die gesteld worden zijn geïnspireerd op de aanpak 'boekgesprekken' van Aidan Chambers. Alle antwoorden zijn goed: alles mag en kan verteld worden. Wees nieuwsgierig naar wat de leerlingen te vertellen hebben en vraag door.

Doel van de vragen:

- De leerlingen leven zich in in mensen die zijn gevlucht naar een ander land.
 - De leerlingen verwoorden dat je je soms moet aanpassen aan nieuwe omstandigheden, maar dat het ook belangrijk is om jezelf te blijven.
-

Lees steeds een hoofdstuk voor (of wissel af met de leerlingen). Bij een aantal hoofdstukken zijn vragen geformuleerd, maar natuurlijk kun je na ieder hoofdstuk vragen stellen als: Wat denk je dat er nu gaat gebeuren? Wat heb je van dit hoofdstuk geleerd? Wat vond je leuk, saai of onduidelijk? Waar wil je meer over te weten komen? Met wie leefde je mee?

Deel I

Vragen bij hoofdstuk 1.

- In welk land begint dit verhaal? Waar merk je dat aan?

- Mirza wordt door zijn vader opgehaald van school. Wat denk jij dat er aan de hand is?
 - Heb je een idee hoe de vader van Mirza eruitziet? Welke eigenschappen lees je in de tekst?
-

Vragen bij hoofdstuk 3.

- Waar denk je dat Mirza en zijn vader zijn?
 - Mirza schrikt van het gedrag van zijn vader bij de brug. Wat is er zo gek aan? Denk jij dat volwassenen andere gevoelens hebben dan kinderen?
 - Heb jij een opa en oma die ver weg wonen? Hoe ver moet je reizen om ze te zien?
 - In dit hoofdstuk kom je meer te weten over de geschiedenis van Mirza en zijn vader. Geeft het antwoord op vragen die je had over deze twee personages?
-

Deel II

Vragen bij bladzijde 51-56.

- Wat kan de oorzaak van die enge schreeuw zijn? Heb je een idee? Denk jij dat we hier later nog een antwoord op krijgen, of hoort dit gewoon bij het nieuwe land?
- In dit hoofdstuk hoort Mirza eindelijk waarom ze in een ander land zijn. Wat is de reden? Welke rede-

nen kun jij nog meer bedenken om te vluchten uit je land?

- De schrijver bouwt in dit hoofdstuk de spanning op. Hoe doet ze dat?

Vragen bij bladzijde 90-99.

- Mirza praat in zijn hoofd met Lucas over de eerste schooldagen. Ze waren niet leuk. Toch zegt hij er niets over tegen zijn vader. Welke reden kan hij hiervoor hebben?
- Wat vond je van het verhaal van Krekor? Kies uit: grappig, zielig, eng, wijs, of kies een andere emotie die je voelde. Kun je dit gevoel uitleggen?
- Ook 's nachts praat Mirza weer met Lucas. Kun je je voorstellen dat Mirza dit doet?

Vragen bij bladzijde 147-151.

- Waaraan merk je dat Mirza langzaam aan het nieuwe land begint te wennen?
- Weet jij nog hoe het was toen je leerde lezen? Had je eenzelfde ervaring als Mirza?
- Zou jij een andere taal willen leren? Welke?
- Hoe belangrijk is het om de taal van een ander land te leren?
- Hangoog ligt te slapen in het huis van Mirza en zijn vader. Heeft hij vervelende bedoelingen? Staan er aanwijzingen in de tekst?

Deel III

Vragen bij hoofdstuk 1.

- Zie jij plaatjes in je hoofd van de tocht van Mirza en Selin? Hoe komt dat?
- Selin zegt: 'Als je niet wegrent, maar juist recht op je angst af, dan geeft je angst je iets. Een cadeau.' Denk jij dat deze uitspraak waar is?
- Welk ritueel kun jij bedenken om eeuwige vriendschap met iemand te sluiten?

Na afloop

- Kijk nog eens goed naar de hoofdstukken. In deel I staan er cijfers. In deel II hebben de hoofdstukken geen naam meer. Je ziet wel dat er steeds meer streepjes op de boom komen. In deel III zijn de hoofdstukcijfers terug. Het begint weer bij 1. Wat is de gedachte hierachter, denk je?
- De schrijver heeft achterin een woordenlijst opgenomen met Levaarse woorden. Denk jij dat deze echt bestaan?
- Lees het dankwoord en bekijk de citaten voorin, vlak voor deel I. Is het de schrijver gelukt om jou na te laten denken over wat vluchten betekent?

4A Verwerking: Een nieuwe taal

Doelen:

- De leerlingen bedenken een eigen taal met regels.
- De leerlingen denken na over taal.

Sluit aan bij kerndoel 11: *De leerlingen leren een aantal taalkundige principes en regels. Zij kunnen in een zin het onderwerp, het werkwoordelijk gezegde en delen van dat gezegde onderscheiden. De leerlingen kennen:*

- *regels voor het spellen van werkwoorden;*
- *regels voor het spellen van andere woorden dan werkwoorden;*
- *regels voor het gebruik van leestekens.*

1. Zeg een eenvoudige zin in een andere taal. Een taal die je kent of een verzonnen taal, zoals Sisselspraak uit *Harry Potter* of het Klingon uit *Star Trek*. Je kunt eventueel Google Translate gebruiken. Weten de leerlingen wat je zegt? Bekijk samen het Levaarse woordenboek achterin het boek. Van welke woorden kun je de betekenis een beetje raden? Hoe komt dat?

Praat met de leerlingen over het aanleren van een nieuwe taal. Je begint vaak met losse woorden, daarna leer je eenvoudige zinnen maken. Klopt dat ook met hoe Mirza het Levaars leert? Welke woorden zouden handig zijn om te kennen? Maak op het

bord een woordenlijst van ongeveer tien woorden die je in elke taal nodig hebt.

Bespreek met de leerlingen de regels van de taal. Laat enkele leerlingen regels opnoemen. Waarom zijn regels in een taal eigenlijk belangrijk? Kennen de leerlingen een taalregel in een andere taal, die niet voor het Nederlands geldt? Bijvoorbeeld hoofdletters voor zelfstandige naamwoorden in het Duits. Wat zijn de belangrijkste regels voor onze werkwoordspelling? En op welke manieren kun je in het Nederlands de taal mooier maken? (Bijvoorbeeld met bijvoeglijke naamwoorden.)

2. De leerlingen gaan zelf een eigen taal verzinnen. Ze bedenken in ieder geval woorden voor de tien woorden die je in elke taal nodig hebt. Maak een paar eenvoudige zinnen met die woorden. De leerlingen verzinnen allemaal minstens één taalregel die voor hun nieuwe taal geldt.

3. De leerlingen mogen elkaar hun nieuwe talen leren. Hoe makkelijk is de nieuwe taal? Zijn de regels goed te snappen?

4B Verwerking: Reisgids voor Nederland

Doelen:

- De leerlingen denken na over de Nederlandse cultuur en welke gewoonten en tradities daarbij horen.
- De leerlingen kunnen informatie op een beknopte manier overbrengen.

Sluit aan bij kerndoel 38: *De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met verschillen in opvattingen van mensen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.*

Sluit aan bij kerndoel 5: *De leerlingen leren naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies, zoals: informeren, instrueren, overtuigen of plezier verschaffen.*

Benodigdheden:

- internet
- printer
- papier en schrijfmateriaal of computer

1. Praat met de leerlingen over op vakantie gaan. Als je naar een ander land gaat, heb je vaak al snel door dat veel dingen daar anders gaan dan thuis. Je ziet bijvoorbeeld ander eten in de winkels en restaurants. De kinderen mogen veel later opblijven dan jij, of ze dragen een uniform naar school. Er zijn andere feestdagen. Praat met de leerlingen over welke verschillen ze kennen tussen andere landen en Nederland. Ook Mirza moet in het boek erg wennen aan de gewoontes van zijn nieuwe land. Wat was het handig geweest als iemand hem daarover iets had verteld! De leerlingen gaan een reisgids maken voor mensen die in Nederland komen (voor korte of lange tijd). Wat moet je echt weten als je hier komt? Als er leerlingen in de klas zitten die uit een ander land komen, of die een ander land heel goed kennen, kun je ze over hun ervaringen laten vertellen. Zij kunnen waarschijnlijk heel goed over de verschillen vertellen. Maak een lijst op het bord met de verschillen. (Variatie: laat de leerlingen eerst in groepjes samen nadenken en inventariseer daarna klassikaal welke ideeën er worden genoemd.)

2. De leerlingen maken een reisgids voor Nederland. Dit mag digitaal of op papier. Elke reisgids heeft drie hoofdstukjes. Bijvoorbeeld: feestdagen (welke zijn er en wat doen Nederlanders dan?), eten, naar school gaan, omgangsvormen (bijvoorbeeld drie kussen bij het begroeten van iemand die je goed kent). Ze zoeken foto's op internet om het boekje te illustreren. De tekst moet kort en kernachtig zijn, want mensen uit een ander land kennen natuurlijk nog niet veel Nederlandse woorden.

Extra: Als je een echt boekje wilt maken van een vel A4-papier, kijk dan voor een duidelijke instructie naar 'Een papieren boek maken' op nl.wikihow.com.

3. Bespreek de tips uit de reisgids klassikaal na. Kennen de leerlingen het verschil tussen gewoonten en gebruiken, en tradities? Een gewoonte is iets wat wij altijd zo doen, een traditie is iets dat van generatie op generatie wordt doorgegeven. Staan er gewoonten en tradities in de reisgidsen?

5 Verder lezen

Het touw en de waarheid van Marco Kunst is een spannend verhaal over Ylan en Kyra, die allebei het eiland verlaten waar ze wonen. Het is minder realistisch dan het verhaal over Mirza, maar het gaat ook over wat er gebeurt als je je huis en alles wat je kent verlaat. Ook Ylan en Kyra voelen zich eenzaam, net als Mirza als hij net in het nieuwe land arriveert. Of lees *De jongen achter in de klas* van Onjali Raúf, waarin de negenjarige ik-verteller over Ahmet vertelt die vanwege oorlog naar Engeland is gekomen. Hij wil Ahmet graag helpen.

Als je in gesprek wilt over de gevolgen van oorlog, dan kun je

De brieven van Mia van Astrid Sy lezen. Laila woont in een asielzoekerscentrum. Ze is gevlucht uit Syrië, waar oorlog is. Voor een project op school moet ze de zolder van de oude meneer Cohen opruimen. Daar vindt ze brieven van Mia uit de Tweede Wereldoorlog. Meneer Cohen en Laila gaan samen op zoek naar Mia.

Colofon

© Stichting Lezen

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage vanuit het leesbevorderingsprogramma de Bibliotheek op school (Stichting Lezen/KB, de nationale bibliotheek).

Auteur

Patsboem! educatief

Vormgeving

Judith Schoffelen &
Erik olde Hanhof

www.lezen.nl